

De taal van het meisje is bloed: Over *Frenemy* (2022)

Nadia de Vries

Laat me je over een kamer vertellen. Geen zorgen – dit zal geen inspanningsoefening worden. Sterker nog, ik denk dat je het hier leuk zult vinden. Om te beginnen zijn de muren van de kamer versierd als gestreepte sokken, met verticale repen magenta, turkoois en groen. Ze doen je denken aan de sokken die je in een catalogus zou vinden – het soort sokken dat een meisje zou dragen. Weet je nog hoe spannend het was, om minderjarig te zijn en post te ontvangen?

Volg me maar naar binnen. Vlakbij de ingang zul je vier wandkleden zien. Er is er een van een kat, een hond, een paard en van een fantasiebeest – de hoofdrolspelers in de verbeeldingswereld van het meisje. Op een van de wandkleden, die met het fantasiebeest erop, kotst een vrouw over haar leren laarzen heen. Elders, in de kantlijn van datzelfde tapijt, wordt een geslachtloos figuur geneukt door een paard. Het wandkleed toont ons zowel uitdrijving als penetratie – de twee hoofdvormen van transgressie waartoe het lichaam in staat is. Is dit wat meisjes willen? Nee. Het is de volwassen perversie van de meisjesfantasie, het soort dat we zo vaak in porno tegenkomen. Neem de cheerleader, de babysitter, de serveerster en de manier waarop ze het centrale punt worden van een gefetisjeerde banaliteit. Dit is niet hoe Ware Meisjes hun lichamen zien, uiteraard. Een Waar Meisje is een vreemde van zowel fetisj als banaliteit. Ware cheerleaders, babysitters en serveersters doen gewoon hun werk. Hun liefde voor de kat, de hond, het paard, is ‘puur’ – voorlopig.

Weet je nog, de eerste keer dat je een dier moest laten inslapen? Het is een overgangsritueel om het lichaam te voelen verstijven, om de vacht koud te voelen worden. Als je geluk hebt, is de dood van een dier de eerste dood die je ontmoet. Sommige kinderen vinden het leuk om muizen in een plastic zak te stoppen en de zak met volle kracht tegen de muur te slaan. Herhaaldelijk. Door deze kleine dieren te doden, demonstreren de kinderen hun hardheid. Hun mogelijkheid tot geweld. De ijsskoude mensen die ze zouden kunnen worden – als ze hun best deden. De dood is een levensgebeurtenis. Het vormt je, zoals popmuziek, zoals pedagogie.

Maar dit weet je allemaal natuurlijk al, anders zou je hier niet zijn.

Waarom ga je niet zitten? De eerste keer dat ik hier was probeerde ik alle bankjes in de kamer uit. Ik zat op het schattige bankje met het paardenbeeldje erop, en toen op het *gothic* bankje met de spijlen en de doodskoppen. Als volwassen vrouw voelde ik me prettig op beiden – maar misschien is jouw identiteit minder flexibel dan de mijne. Er is iets aan deze bankjes dat de *heavy metal* – het ‘zware metaal’ – van het meisjesachtige onderstreept: namelijk, dat Ware Meisjes van nature zijn aangetrokken tot bloed.

Welnu, maak je niet druk. Er is een reden waarom deze kamer verduisterd is.

In deze kamer worden er twee video's vertoond. Ze zijn te zien aan wederzijden van de kamer, in een constante *loop*, alsof ze een gesprek met elkaar aan het voeren zijn. De video's gaan over het geweld – en de erotiek – van opgroeien. Over groepsdruk en vernedering, over thuishoren en ballingschap. Over afscheid nemen van een lichaam waar je veel van houdt.

De eerste video is *Wild Filly Story* (2020) van Josefin Arnell. In dit werk wordt een paardenstal – dat instituut waar menig meisje kennismakt met liefhebben – ingezet als een

meisjeslijf gewend is geraakt, begint de huid waarmee ze vertrouwd is alweer te rimpelen. Ze beseft zich dat haar transformatie oneindig doorgaat. Geen wonder dat de vrouw in *Ashes* haar angst op een spiegel projecteert... Ze weet dat ze op het punt staat om uitgesloten te worden van een diepgaand en spiritueel proces. En dat de boosdoener van haar gedwongen ballingschap, haar verwijdering van de machts wereld (zij het institutioneel of existentieel), haar eigen vrouwenlichaam is. Zonder dit bloedende lijf zou ze nog steeds in het paradijs zitten – en daar paardrijden, wellicht.

Kijk nog eens naar dat wandkleed met dat paard erop. Zie je dat de vrouw die het paard berijdt, naakt is? Ze reikt een jong meisje, dat naast haar staat, een geschenk aan. Het meisje houdt haar armen open. Ze is bereid om te ontvangen wat de vrouw haar wil geven. Het is een hoopvol tafereel, als je niet kritisch bent – als je alleen het transactiemoment in acht neemt. Want onderaan het wandkleed ligt nog een meisje, volkomen vertrapt (en dood, waarschijnlijk). En uit de mond van het paard waarop de vrouw rijdt, stroomt bloed. Hoe gul is de overdracht van een geschenk, als het inhoudt dat sommige mensen onder dit geschenk moeten lijden?

Sta eens stil bij het woord *frenemy* (een samentrekking van de woorden *friend* en *enemy*). Een *frenemy* is iemand tegen wie je vriendelijk bent, ondanks het feit dat je ze haat. Als kind kende je er vast genoeg. Anders dan wij autonome volwassenen, zijn kinderen afhankelijk van hun omstandigheden als het op vriendschappen aankomt. Ze kunnen hun bondgenoten niet ‘actief kiezen’ – degene die toevallig naast ze zit, zal hun gezelschap worden. Voor een kind is het mogelijk om niets te geven om een gezicht – een persoon – die ze dagelijks zien. En wanneer het scheidingsmoment plaatsvindt (*vaarwel, veel plezier op je nieuwe school!*) zal het kind wederom niets voelen. Het is een wreedheid waar de meeste volwassenen niet toe in staat zijn, als je erover nadenkt.

Maar als volwassene weet je dat de tijd met de mensen die je liefhebt, beperkt is. Je weet dat je lichaam een apparaat is dat op een dag zal stukgaan. En je weet dat de afbraak van het apparaat vaak wordt aangekondigd door bloed – door de plotse komst ervan, door het stromen uit een wond. Op het moment dat je met het bloed bekend raakt, verschuiven je prioriteiten. Je begint te zoeken naar subtiele betekenissen in (tot voor kort) arbitraire symbolen. Een volle maan na een lange dag voelt als een hoofdprijs. Een dode vogel op de stoep, als een vreselijk voorteken.

Wie kan het zich permitteren om *frenemies* te hebben wanneer de wond echt is? Wanneer het lijf al bloedt? Meisjes kunnen dat, aldus ons culturele model. En datzelfde suggereren Arnell en Haines wellicht, met hun esoterische verkenningen van vrouwelijk vlees, waarin het bloed zowel een verbindende kracht is als een katalysator voor uitbanning. Maar het werk van deze kunstenaars wijst geen vingertjes naar ‘de maatschappij’. Evenmin positioneren deze kunstenaars de meisjestijd als een sentimentele toestand, als iets heilzaams met kersensmaak dat gedenigreerd en uitgelachen mag worden. Zij het in een paardenstal of een boudoir, de meisjes – de vrouwen – in deze video’s spelen de hoofdrol in een eigengemaakte fantasie. Alhoewel hun leefomgeving geseksualiseerd wordt, weten ze aan de pornografie te ontsnappen – ze zijn te onbestuurbaar om beschikbaar te zijn voor andermans projecties. In plaats daarvan is hun gezamenlijke bloeden een soort beschermingspreuk, dat de verwerping van het meisje-als-vrouw afwijst.

Als je lang genoeg in deze kamer blijft, zul je de ingrediënten voor de betovering vinden: een pakje nicotinekauwgom, een handvol paardenhaar en een kopje met vers mensenbloed.

A ROSE
A ROSE
A ROSE
IS

Meng ze samen in het donker. Slik het brouwsel door tijdens een zonsondergang. Weersta de neiging om te kauwen. Geef niet over. Wacht voor eeuwig.

Nadia de Vries is een dichter en criticus uit Amsterdam. Ze is de auteur van twee Engelstalige poëziebundels (uitgegeven door Dostoyevsky Wannabe, VK) en een kritische memoires over onzichtbare ziekten, *Kleinzeer* (Uitgeverij Pluim, NL). In 2020 verdedigde ze haar proefschrift, getiteld *Digital Corpses*, aan de Universiteit van Amsterdam. Haar debuutroman *De bakvis* verschijnt in mei 2022.

A ROSE
A ROSE
A ROSE

IS A ROSE
IS A ROSE
IS A ROSE

ROZENSTRAAT
ROZENSTRAAT
ROZENSTRAAT

IS
IS
IS

A
A
A

ROSE
ROSE
ROSE

ROZENSTRAAT — A ROSE IS A ROSE IS A ROSE
ROZENSTRAAT — A ROSE IS A ROSE IS A ROSE
ROZENSTRAAT — A ROSE IS A ROSE IS A ROSE